

JEL Classification: H29.

Яна Олійник

д.е.н., доцент, директор Інституту післядипломної освіти

ДННУ «Академія фінансового управління»

oleynik_yv@ukr.net

Yana Oliiunyk

Doctor of Economic Sciences, associate professor

director of the Institute of postgraduate education

SESE the “Academy of Financial Management”

oleynik_yv@ukr.net

Мар'я Кучерява

к.е.н., завідувач Центру впровадження

результатів фінансово-економічних досліджень

ДННУ «Академія фінансового управління»

piven_maria@ukr.net

Maria Kucheriava

PhD, Head, Center for the implementation of

the results of financial and economic research

SESE the “Academy of Financial Management”

piven_maria@ukr.net

МІЖНАРОДНІ ІНІЦІАТИВИ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ: НОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

INTERNATIONAL INITIATIVES IN THE AREA OF TRANSFER PRICING REGULATION: INNOVATIONS AND PROSPECTS

Анотація. Висвітлено ключові зміни у міжнародних підходах до регулювання трансфертного ціноутворення через аналіз новацій у рамкових підходах ОЕСР та директивних вимогах ЄС.

Abstract. The key changes and amendments in international approaches to transfer pricing regulation through the analysis of innovations in the OECD framework and EU directives are highlighted.

Удосконалення законодавчого забезпечення регулювання трансфертного ціноутворення в Україні в контексті глобалізаційних процесів обумовлює необхідність дослідження новацій у сфері міжнародного оподаткування на світовому (Організація з економічного співробітництва та розвитку; далі – ОЕСР) та регіональному (директивні вимоги ЄС) рівнях [8-10].

20 січня 2022 року ОЕСР опублікувала Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб (Настанови ОЕСР з ТЦУ) [7].

Настанови ОЕСР з ТЦУ 2022 року, здебільшого, є результатом консолідації низки звітів, підготовлених у рамках Плану дій BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), зокрема:

–переглянуте Керівництво щодо методу розподілу прибутку від операцій, затверджені Інклюзивною рамковою групою з BEPS ОЕСР у 2018 році (*Revised Guidance on the Application of the Transactional Profit Split Method. BEPS Action 10*) [5];

–рекомендації для податкових адміністрацій щодо застосування підходу до нематеріальних активів, що важко оцінюються, затверджені у 2018 році (*Guidance for Tax Administrations on the Application of the Approach to Hard-to-Value Intangibles. BEPS Action 8*) [4];

–рекомендації щодо трансфертного ціноутворення у фінансових операціях, затверджені у 2020 році (*Transfer Pricing Guidance on Financial Transactions. Inclusive Framework on BEPS: Actions 4, 8-10*) [6].

Видання Настанов ОЕСР з ТЦУ 2022 року консолідує зміни, які були прийняті після видання 2017 року. Окремі країни застосовують різні підходи щодо того, чи включати Настанови ОЕСР з ТЦУ до своїх національних податкових систем, і якщо так, то яким чином. Наприклад, у деяких країнах внутрішні правила прямо посилаються на затверджені Настанови ОЕСР з ТЦУ, що дозволяє автоматично враховувати оновлення, тоді як в інших країнах гармонізація законодавства із положеннями досліджуваного документу вимагає запровадження імплементаційного процесу на урядовому рівні [2].

Компанії повинні проаналізувати наслідки цих змін для кожної юрисдикції, в якій вони здійснюють свою діяльність, та переглянути зміни до Настанов ОЕСР з ТЦУ стосовно їхніх глобальних операцій та поточної політики і підходів до трансфертного ціноутворення. Податкові органи країн-членів ОЕСР та країн, що не є членами ОЕСР, ймовірно, посилять контроль за застосуванням концепцій, відображених у поправках, до транскордонних внутрішньогрупових операцій [2].

Щодо регіонального досвіду у сфері регулювання трансфертного ціноутворення, то відмітимо, що у вересні 2023 року Європейською Комісією було опубліковано проект Директиви з трансфертного ціноутворення (proposal for a Council Directive on Transfer Pricing) (далі – проєкт Директиви ТЦУ) [1], спрямований на забезпечення узгодженості процедур адміністрування питань трансфертного ціноутворення та вирішення спорів у сфері подвійного оподаткування.

Відповідно до статті 1 проєкту Директиви ТЦУ цим документом встановлюються норми гармонізації правил трансфертного ціноутворення держав-членів і забезпечення всезагального застосування принципу «втягнутої руки» в межах ЄС [1].

Передбачається, що положення проєкту Директиви ТЦУ застосовуватимуться до всіх платників податків, які зареєстровані або підлягають оподаткуванню в одній з держав-членів, з метою гармонізації правил трансфертного ціноутворення держав-членів та забезпечення спільного застосування принципу «втягнутої руки» в межах ЄС. По суті

Директива ТЦУ гарантує, що принцип «витагнутої руки» та його тлумачення в Настановах ОЕСР з трансфертного ціноутворення (2022) стануть частиною законодавства всіх держав-членів ЄС. Директива має на меті досягти більш послідовного застосування та тлумачення цих правил у межах ЄС, передбачивши: загальне визначення асоційованих підприємств; процес застосування відповідних коригувань до транскордонних операцій у межах ЄС, спрямований на усунення протягом 180 днів будь-якого подвійного оподаткування, що впливає з коригувань ТЦУ, здійснених державою-членом ЄС; механізм, за допомогою якого коригування на кінець року за пов'язаними операціями в межах ЄС визнаються як державою-членом, де здійснюється коригування в бік збільшення, так і державою-членом, де здійснюється коригування в бік зменшення (компенсуючі коригування).

Директива також передбачає, що Європейська Комісія має право доповнювати правила, встановлюючи загальні шаблони та визначаючи тип платника податків, який має заповнювати ці шаблони, а також часові рамки, які мають бути охоплені, що сприятиме подальшій гармонізації правил ТЦУ на всій території ЄС [3].

Підсумовуючи, зазначимо, що новації у міжнародному податковому законодавстві обумовлюють необхідність подальшого удосконалення вітчизняного нормативно-правового поля у сфері трансфертного ціноутворення через імплементацію директивних вимог ЄС та положень документів ОЕСР.

Література

1. European Commission (2023). Proposal for a Council Directive on transfer pricing. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-09/COM_2023_529_1_EN_ACT_part1_v7.pdf (дата звернення: 27.03.2024).
2. EY (2022). OECD publishes 2022 Transfer Pricing Guidelines. URL: https://www.ey.com/en_gl/tax-alerts/oecd-publishes-2022-transfer-pricing-guidelines (дата звернення: 27.03.2024).
3. EY (2023). European Commission issues draft TP Directive providing for an EU TP framework. URL: https://www.ey.com/en_be/tax/tax-alerts/2023/european-commission-issues-draft-tp-directive-providing-for-an-eu-tp-framework (дата звернення: 27.03.2024).
4. OECD (2018). Guidance for Tax Administrations on the Application of the Approach to Hard-to-Value Intangibles. BEPS Action 8. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/guidance-for-tax-administrations-on-the-application-of-the-approach-to-hard-to-value-intangibles-BEPS-action-8.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
5. OECD (2018). Revised Guidance on the Application of the Transactional Profit Split Method. BEPS Action 10. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/revised-guidance-on-the-application-of-the-transactional-profit-split-method-beps-action-10.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
6. OECD (2020). Transfer Pricing Guidance on Financial Transactions. Inclusive Framework on BEPS: Actions 4, 8-10. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/transfer-pricing-guidance-on-financial-transactions-inclusive-framework-on-beps-actions-4-8-10.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
7. OECD (2022). Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm> (дата звернення: 27.03.2024).

8. Олійник Я. В., Кучерява М.В. (2021). Оцінка готовності України до міжнародного автоматичного обміну інформацією в податкових цілях. *Фінанси України*, № 2, с. 85-97. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.02.085>
9. Олійник Я.В., Чухраєва Н.М. (2022). Конфіденційність податкової інформації, що підлягає автоматичному обміну: імперативи забезпечення. *Фінанси України*, № 2, с. 99-116. <https://doi.org/10.33763/finukr2022.02.099>
10. Чухраєва Н.М., Олійник Я.В. (2022). Автоматичний обмін податковою інформацією: особливості попередніх умов запровадження в Україні в умовах воєнного стану. *Фінанси України*, № 5, с. 102-114. <https://doi.org/10.33763/finukr2022.05.102>

References

1. European Commission (2023). Proposal for a Council Directive on transfer pricing. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-09/COM_2023_529_1_EN_ACT_part1_v7.pdf (дата звернення: 27.03.2024).
2. EY (2022). OECD publishes 2022 Transfer Pricing Guidelines. URL: https://www.ey.com/en_gl/tax-alerts/oecd-publishes-2022-transfer-pricing-guidelines (дата звернення: 27.03.2024).
3. EY (2023). European Commission issues draft TP Directive providing for an EU TP framework. URL: https://www.ey.com/en_be/tax/tax-alerts/2023/european-commission-issues-draft-tp-directive-providing-for-an-eu-tp-framework (дата звернення: 27.03.2024).
4. OECD (2018). Guidance for Tax Administrations on the Application of the Approach to Hard-to-Value Intangibles. BEPS Action 8. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/guidance-for-tax-administrations-on-the-application-of-the-approach-to-hard-to-value-intangibles-BEPS-action-8.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
5. OECD (2018). Revised Guidance on the Application of the Transactional Profit Split Method. BEPS Action 10. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/revised-guidance-on-the-application-of-the-transactional-profit-split-method-beps-action-10.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
6. OECD (2020). Transfer Pricing Guidance on Financial Transactions. Inclusive Framework on BEPS: Actions 4, 8-10. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/transfer-pricing-guidance-on-financial-transactions-inclusive-framework-on-beps-actions-4-8-10.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
7. OECD (2022). Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm> (дата звернення: 27.03.2024).
8. Oliinyk Y., Kucheriava M. (2021). Assessment of Ukraine's readiness for international automatic exchange of information for tax purpose. *Finance of Ukraine*. No 2. p. 85-97. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.02.085>
9. Oliinyk Y., Chukhraieva N. (2022). Confidentiality of tax information subject to automatic exchange: imperatives of ensuring. *Finance of Ukraine*. No 2. p. 99-116. <https://doi.org/10.33763/finukr2022.02.099>
10. Chukhraieva N., Oliinyk Y. (2022). Automatic international exchange of tax information: features of the preliminary conditions of implementation in Ukraine during the wartime. *Finance of Ukraine*. No 5. p. 102-114. <https://doi.org/10.33763/finukr2022.05.102>